

Ärende: VN/2215/2025

Utkast till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om informationsresursen för upphandling och till lagar som har samband med den

Lausunnonantajan lausunto

1. Era kommentarer om konsekvensbedömningen?

Konsekvensbedömningen är inte gjord i tillräcklig utsträckning.

En del av den data som enligt lagförslaget ska överföras till Statskontoret finns inte i dagsläget att tillgå i kommunens ekonomisystem. Ett exempel på detta är produktradsuppgifter samt konkurrensutsättningskoder. Detta innebär att genomförandet av överföringen av fakturauppgifter till Statskontoret kommer att medföra betydande engångskostnader samt fortlöpande kostnader för uppdatering av nuvarande ekonomisystem, integrationer och gränssnitt samt direkta lönekostnader.

Överföringen av datan kommer under de första åren att kräva betydande manuell hantering och kontroll av de uppgifter som överförs till Statskontoret. Utöver detta är kommunen tvungen att göra en bedömning av eventuella sekretessbelagda uppgifter som finns bland den data som ska överföras.

Det hör i allmänhet inte till praxis att varje produktrad på en inköpsfaktura ska redovisas i ett ekonomisystem. Det här är helt enkelt av praktiska skäl, eftersom om en faktura med t.ex. 15 rader och samma momsprocent ska bokföras på samma ställe, gör man det som en klumpsumma. Att dela upp alla inköpsfakturer i rader skulle förutom en större arbetsbörda göra bokföringen och sökningar i denna mer oöverskådlig och göra att databaserna över tiden skulle öka i storlek. Även om det här skulle göras med automatik, kräver det högst troligen stora insatser av mjukvaruleverantörerna som medför kostnader. Det är också svårt att se vilket mervärde det här skulle ge, eftersom vem som får ta del av informationen är mycket begränsat.

Informationsresursen för upphandling kommer inte att ge direkt ekonomisk nytta för kommunen, men kostnaderna som kommer att uppstå är bestående. Detta är igen ett exempel på där man påför kommunerna uppgifter vars nytta på inget sätt överstiger kostnaderna. I detta fall ifrågasätter Korsholms kommun om reformen medför någon nytta överhuvudtaget.

Genomförandet av informationsresursen medför ytterligare en administrativ uppgift som kommunen ska sköta utan extra finansiering. Om informationsresursen genomförs så bör den också finansieras från staten.

I utkastet nämns också att en av fördelarna med informationsresursen för upphandling är att leverantörer ska kunna identifiera inom vilka upphandlingsområden som det finns lite konkurrens och att kommunerna på det viset kommer att få fler anbud. Detta antagande är troligen korrekt i större städer. Det är dock inte troligt att denna effekt kommer att realiseras i små kommuner och landsbygdskommuner.

Korsholms kommun understöder Kommunförbundets avvikande åsikt daterad 4.11.2025.

2. Era kommentarer om den föreslagna lagen om informationsresursen för upphandling och motiveringen till den?

En del av den data som enligt lagförslaget ska överföras till Statskontoret finns inte i dagsläget att tillgå i kommunens ekonomisystem. Ett exempel på detta är produktradsuppgifter samt konkurrensutsättningskoder. Detta innebär att genomförandet av överföringen av fakturauppgifter till Statskontoret kommer att medföra betydande engångskostnader samt fortlöpande kostnader för uppdatering av nuvarande ekonomisystem, integrationer och gränssnitt samt direkta lönekostnader.

Överföringen av datan kommer under de första åren att kräva betydande manuell hantering och kontroll av de uppgifter som överförs till Statskontoret. Utöver detta är kommunen tvungen att göra en bedömning av eventuella sekretessbelagda uppgifter som finns bland den data som ska överföras.

Det är här i allmänhet inte till praxis att varje produktrad på en inköpsfaktura ska redovisas i ett ekonomisystem. Det här är helt enkelt av praktiska skäl, eftersom om en faktura med t.ex. 15 rader och samma momsprocent ska bokföras på samma ställe, gör man det som en klumpsumma. Att dela upp alla inköpsfakturer i rader skulle förutom en större arbetsbörda göra bokföringen och sökningar i denna mer oöverskådlig och göra att databaserna över tiden skulle öka i storlek. Även om det här skulle göras med automatik, kräver det högst troligen stora insatser av mjukvaruleverantörerna som medför kostnader. Det är också svårt att se vilket mervärde det här skulle ge, eftersom vem som får ta del av informationen är mycket begränsat.

Informationsresursen för upphandling kommer inte att ge direkt ekonomisk nytta för kommunen, men kostnaderna som kommer att uppstå är bestående. Detta är igen ett exempel där man påför kommunerna uppgifter vars nytta på inget sätt överstiger kostnaderna. I detta fall ifrågasätter Korsholms kommun om reformen medför någon nytta överhuvudtaget.

I utkastet nämns också att en av fördelarna med informationsresursen för upphandling är att leverantörer ska kunna identifiera inom vilka upphandlingsområden som det finns lite konkurrens och att kommunerna på det viset kommer att få fler anbud. Detta antagande är troligen korrekt i större städer. Det är dock inte troligt att denna effekt kommer att realiseras i små kommuner och landsbygdskommuner.

Med beaktande av de ändringar som måste genomföras i ekonomisystemen är övergångsperioden för kort.

Korsholms kommun understöder Kommunförbundets avvikande åsikt daterad 4.11.2025.

3. Era kommentarer om de föreslagna ändringarna i lagen om offentlig upphandling och koncession och lagen om upphandling och koncession inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster samt om motiveringarna till ovannämnda lagar?

Överföringen av anbudsförfrågan och de övriga upphandlingsdokumenten bör ske automatiskt och inte kräva separat handläggning från den upphandlande enheten.

Korsholms kommun understöder Kommunförbundets avvikande åsikt daterad 4.11.2025.

4. Era kommentarer om de föreslagna ändringarna i lagen om Statskontoret och motiveringarna till dem?

Inga kommentarer.

5. Eventuella övriga kommentarer om utkastet till regeringsproposition?

Lagförslaget ålägger kommunerna en ny uppgift som medför betydande kostnader för systemuppdateringar, integrationer och gränssnitt, samt lönekostnader för genomförande samt kontinuerlig uppföljning, kontroll och överföring av data. Då kommunerna åläggs nya uppgifter bör även kommunerna erhålla finansiering för uppgiften från staten.

Den nya uppgiften medför begränsad nytta för kommunen, istället medför den kostnader i kommunernas redan hårt pressade ekonomi.

Överföring av sekretessbelagda uppgifter till Statskontoret medför en risk för bl.a. dataskyddsincidenter.

Korsholms kommun understöder Kommunförbundets avvikande åsikt daterad 4.11.2025.

Mörk-Backman Gunilla
Korsholms kommun